

Argumentace k výhradám a námitkám provozovatelů loterií a jiných podobných her k novele zákona o místních poplatcích provedené zákonem č. 183/2010 Sb. a k metodickému sdělení k místnímu poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj nebo jiné technické herní zařízení povolené Ministerstvem financí podle jiného právního předpisu, které bylo publikováno 6. 8. 2010 na stránkách www.mfcr.cz *

Protiústavnost novely

Stanoviska provozovatelů loterií a jiných podobných her označují novelu zákona o místních poplatcích provedenou zákonem č. 183/2010 Sb. jako „přílepek“ a v důsledku toho namítají její protiústavnost.

K tomu je nutné konstatovat, že jediným, komu přísluší posuzovat, zda zákon je v souladu s ústavním pořádkem, je Ústavní soud. Do doby, než se Ústavní soud případně k otázce protiústavnosti novely zákona o místních poplatcích vyjádří, jsou orgány veřejné moci, Ministerstvo financí nevyjímaje, povinny postupovat podle platné a účinné právní úpravy, tj. podle zákona o místních poplatcích, ve znění zákona č. 183/2010 Sb. Opačný postup by byl v rozporu se zásadou právní jistoty a předvídatelnosti práva, neboť adresáti právních norem by si sami posuzovali jejich ústavnost, což je v právním státě nepřípustné.

Z uvedených důvodů argumentace protiústavností novely zákona o místních poplatcích neobstojí a je do doby případného rozhodnutí Ústavního soudu bezpředmětná.

Neobstojí rovněž argumentace, že v případě rozhodnutí Ústavního soudu o protiústavnosti novely zákona o místních poplatcích budou následně rušena i dotčená předchozí rozhodnutí obcí, a obce budou muset stěžovatelům veškeré částky zaplacených poplatků a pokut, jež budou dosahovat řádu milionů Kč, ze svých rozpočtů vracet.

Takováto argumentace je zcela nesprávná a účelově zavádějící. Rozhodnutí Ústavního soudu o zrušení zákona nemůže působit zpětně, nýbrž má vždy účinky ex nunc. Jinými slovy adresáti právních norem nemohou být sankcionováni za svůj postup, který je v souladu s právní normou, pokud později Ústavní soud rozhodne, že tato norma byla protiústavní. Proto vybírání předmětného poplatku v době, kdy je platný a účinný zákon o místních poplatcích, ve znění zákona č. 183/2010 Sb., nemůže vést ke vzniku sankcí v případě, že dojde v budoucnu ke zrušení zákona Ústavním soudem.

Nejednoznačnost použitého pojmosloví „jiné technické herní zařízení“

Jde o další často prezentovanou výhradu k novele zákona o místních poplatcích. V čem spočívá nejasnost výkladu pojmu „jiné technické herní zařízení“ se však neuvádí, pouze je konstatováno, že „není zdůvodněno na základě jakého ustanovení kterého právního předpisu jsou VLT zařazeny pod pojem „jiné technické herní zařízení“.

Pojem „jiné technické herní zařízení“ je třeba primárně vykládat pomocí standardních výkladových metod. V tomto směru je nepochybné, že předmětem poplatku jsou zařízení, která jsou

-herní,

-technická a

-jiná než výherní hrací přístroje.

S ohledem na souvislost pojmu „technické herní zařízení“ a pojmu „výherní hrací přístroje“ prostřednictvím slova „jiné“ a s ohledem na informativní poznámku pod čarou odkazující na zákon o loteriích, je zřejmé, že tento pojem je nutné vykládat podle a v souladu se zákonem o loteriích.

Zákon o loteriích označuje výherní hrací přístroje za technické zařízení (viz ustanovení § 17 odst. 1 zákona o loteriích), přičemž obecně platí, že loterie mohou být provozovány pomocí mechanických, elektronickomechanických, elektronických nebo obdobných zařízení (viz ustanovení § 1 odst. 1 zákona o loteriích).

Ohledně slovního spojení „herní zařízení“ lze výkladem ustanovení § 1 odst. 1 zákona o loteriích jednoznačně dospět k závěru, že se jedná o zařízení, pomocí něhož je provozována loterie nebo jiná podobná hra. Ostatně zákon o loteriích sám tento pojem používá (viz. ustanovení § 43 odst. 4 zákona o loteriích).

Z uvedených důvodů není možné konstatovat, že pojem „jiné technické herní zařízení“ není možné vyložit, resp., že je nejasný. Pokud je pomocí určitého zařízení, které je technické, provozována loterie a jiná podobná hra a nejedná se o výherní hrací přístroj, je možné takové zařízení subsumovat pod pojem „jiné technické herní zařízení“.

Protiprávnost zpoplatnění „technických zařízení“, která nejsou provozována

Z názvu předmětného místního poplatku a vymezení jeho předmětu vyplývá, že jsou zpoplatněny provozované a povolené výherní hrací přístroje a povolená jiná technická herní zařízení. U jiných technických herních zařízení tedy postačí, že jsou povoleny Ministerstvem financí a nemusí být provozována. K tomu lze doplnit, že správce poplatku má možnost podle ustanovení § 14 odst. 2 zákona o místních poplatcích neprovozovaná jiná technická herní zařízení osvobodit.

** Metodické sdělení k místnímu poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj nebo jiné technické herní zařízení povolené MF (ze dne 6. 08.2010) - http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/dc2_legis_a_metod_56893.html*

Vyměření místního poplatku platebním výměrem - použitelnost § 46 odst. 5 zákona o správě daní a poplatků na řízení ve věcech místních poplatků

Ministerstvu financí nepřísluší autoritativně vykládat právní předpis, v tomto případě zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSDP“). Jediným, kdo tak může učinit, je soud při řešení konkrétního případu. Stejně tak Ministerstvu financí nepřísluší rozhodovat o ústavnosti, či protiústavnosti konkrétních právních předpisů. Jediným, kdo v této oblasti může rozhodnout je Ústavní soud České republiky.

Nicméně v daném případě lze poukázat na skutečnost, že každá právní norma by měla být vykládána tzv. standardními výkladovými metodami, tj. jazykovým, gramatickým a systematickým výkladem. Pokud by ani s použitím těchto metod výkladu nebylo možné zjistit obsah právní normy, je možné použít i tzv. nestandardní metody výkladu, tj. výklad teleologický, historický a komparativní.

Výkladový problém vznikl ohledně použitelnosti § 46 odst. 5 ZSDP na poplatkové řízení ve věcech místních poplatků. V této souvislosti je nutno upozornit na skutečnost, že předpokladem pro použitelnost toto ustanovení je skutečnost, že jde o daň, která je uváděna (tvrzena) v daňovém přiznání nebo hlášení. U místních poplatků se však daňové přiznání ani hlášení nepodává. Poplatníci zde mají pouze povinnost ohlašovací a povinnost uhrazovací. Na základě gramatického a jazykového výkladu je tedy nutné dojít k závěru, že § 46 odst. 5 ZSDP není možno na poplatkové řízení použít.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že správce poplatku nemá povinnost vydat na základě žádosti poplatníka platební výměr při „dobrovolném“ zaplacení poplatku ve lhůtě splatnosti stanovené obecně závaznou vyhláškou. Nutno také zdůraznit, že správce poplatku nejenže tuto povinnost nemá, ale současně ani nedisponuje pravomocí k vydání platebního výměru v těchto případech, jelikož se zde uplatní ustanovení § 11 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, které je v pozici lex specialis. Správce poplatku je na základě tohoto ustanovení oprávněn k vydání platebního výměru pouze za situace, že poplatky nebyly zaplacený včas nebo ve správné výši.

Závěrem lze shrnout, že správce poplatku při subsidiárním použití ZSDP uplatňuje pouze ta ustanovení, která nejsou vyloučena speciální úpravou. Vzhledem k tomu, že místní poplatky jsou vyměřovány ze strany správce poplatku pouze při splnění podmínek vymezených v § 11 zákona o místních poplatcích, jsou vyloučena všechna ustanovení ZSDP vztahující se k vyměření daně na základě podaného daňového přiznání, hlášení či vyúčtování (obecně na základě tvrzení daňového subjektu). Poukaz na problematiku tzv. konkludentního vyměření, který je předmětem různorodé judikatury z oblasti daňové (nikoli poplatkové) je z tohoto ohledu irelevantní.